

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 О. Б. Жильцов
« 08 » 09 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ.

ФОРТЕПІАНО

(I курс)

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Освітній рівень – (бакалаврський)
(на базі повної загальної середньої освіти)

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

 А.О. Таранник

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти
Програма № <u>17/19/17</u>
<u>Таранник</u> (підпис) (прізвище, ініціали)
«   »   20 <u>17</u> р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальний інструмент. Фортепіано» для студентів галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Розробник:

Економова Ольга Серафимівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Гаркуша Людмила Іванівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв

Протокол від «07» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності

(підпис)

О.С. Плохотнюк

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
I. Опис предмета навчальної дисципліни	10
II. Тематичний план навчальної дисципліни	11
III. Програма навчального курсу	12
IV. Навчально-методична карта дисципліни	14
V. Завдання для самостійної роботи студента	16
VI. Система поточного та підсумкового контролю	16
VII. Методи навчання	19
VIII. Методичне забезпечення курсу	20
IX. Орієнтовний репертуар	20
X. Рекомендована література	23
Основна література	23
Додаткова література	24

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальний інструмент. Фортепіано» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньої програми підготовки бакалаврів з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Навчальна дисципліна «Спеціальний музичний інструмент. Фортепіано» містить такі розділи: 1) теоретичний (реалізується у ході індивідуальних занять із кожним студентом залежно від його здібностей та попередньої музичної підготовки); 2) практичний (здійснюється в ході індивідуальних аудиторних занять у процесі вивчення музичних творів та їх художнього виконання); 3) самостійна робота студентів (реалізується в конкретних завданнях для самостійного опанування у позааудиторних домашніх заняттях).

На освоєння дисципліни відводиться: 152 години-аудиторні заняття (лабораторні), 14годин – самостійна робота.

Метою інструментально-виконавської підготовки студентів є виховання висококваліфікованих виконавців, здібних створювати індивідуальну художню інтерпретацію музичного твору, володіючих методологією аналізу та оцінюванням різних виконавських інтерпретацій, розуміючих особливості національних шкіл, виконавських стилів, наділених музично-текстологічною культурою, здібностями до поглибленого читання та розшифрування авторського (редакторського) нотного тексту, володіючих мистецтвом публічного виконання концертних програм, в які входять музичні твори різних жанрів, стилів, епох, знаючих устрій музичного інструменту і основи поводження з ним.

Завдання навчального курсу:

1. Формування у студентів мотивації до постійного пошуку творчих рішень при виконанні музичних творів, удосконаленню художнього смаку, почуття стилю;
2. Виховання професійних навичок для подальшої самостійної роботи, у досягненні змісту і форми музичного твору;
3. Оволодіння студентами сольним репертуаром, до якого входять музичні твори різних епох, жанрів та стилів;
4. Розвиток механізмів музичної пам'яті, творчого мислення. Активізація слухових процесів, емоційної вольової сфери;

5. Розвиток артистизму, свободи самовираження, виконавської волі, концентрації уваги;

6. Постійний розвиток у студентів мелодійного, ладо гармонійного, тембрового слуху, поліфонічного мислення;

7. Удосконалення у студентів культури звуковидобування, звуковедення та фразування, артикуляційної майстерності;

8. Оволодіння студентами усіма видами техніки виконавської майстерності, різноманітністю штрихової палітри;

9. Стимулювання у студентів творчої ініціативи в процесі освоєння творів і концертного виконавства;

10. Виховання стійкої уваги і самоконтролю в процесі виконання музики;

11. Удосконалення навичок читання з аркушу і транспонування, результативної самостійної роботи над музичним твором.

Структура діяльності викладача ВНЗ як система дій та операцій, спрямованих на предмет діяльності (навчання, виховання й розвиток студентів засобами інструментального виконавства) задля досягнення поставлених цілей (розвиток музичних здібностей та інструментально-виконавських умінь студента) в умовах певного навчального закладу засобами педагогічної техніки і музично-виконавських прийомів, результатом чого є певний рівень розвитку студента.

У результаті вивчення дисципліни «Спеціальний інструмент. Фортепіано» у студентів мають бути сформовані такі фахові та загальні компетентності:

- інструментально-виконавська (вільне володіння музичним інструментом та здатність його використовувати у навчальній і концертно-виконавській діяльності; володіння навичками читання нот з аркуша, транспонування, добору музики на слух; розширення і збагачення фортепіанного виконавського репертуару; освоєння виконавських та педагогічних принципів різних виконавських та педагогічних піаністичних шкіл; вивчення сучасних концепцій методики та практики викладання фортепіанного виконавського мистецтва та сумісних дисциплін; навчитися науково-дослідницькій, науково-методичній та творчій роботі;

- світоглядна (наявність ціннісно-орієнтованої позиції; загальнокультурна ерудиція, світогляд; розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії; збереження національних духовних традицій);

- інформаційна (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду питань; здатність до ефективного використання інформаційних ресурсів);

- Самоосвіта (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізації у фаховій діяльності).

Вимоги до рівня навчання змісту курсу.

Результатом освоєння дисципліни студент повинен:

- знати основні композиторські стилі, об'ємний концертний репертуар, твори різних епох, жанрів та стилів, основні нотні видання концертного репертуару;

- вміти аналізувати художні та технічні особливості музичних творів, аналізувати процес вивчення та виконання музичних творів, знаходити індивідуальні шляхи утворення музичних образів, розкривати художній зміст музичного твору, будувати свою інтерпретацію музичного твору, самостійно вивчати та готувати до концертного виконання твори різних стилів та жанрів, систематизувати та використовувати інформацію спеціальну навчально-методичну літературу по профілю підготовки.

- володіти навичками самостійної підготовки до концертного виконання музичних творів різних стилів та жанрів, навичками пошук виконавських рішень, прийомами психічної саморегуляції, знаннями у сфері історії виконавства на спеціальному інструменті, художньо-виразною палітрою (штрихами, різнокольоровою звуковою гамою та іншими можливостями виконавської виразності), професійною термінологією.

Наприкінці 1 півріччя проводиться залік, 2-го – екзамен, де студенти виконують три твори: поліфонія, велика форма, п'еса.

Студенти, що підготували свою індивідуальну програму на достатньому рівні за рекомендацією викладача виступають у відкритих концертах. Однією з форм звіту студентів про виконану роботу можуть бути концерти класів викладачів. Заслуговує на увагу проведення тематичних концертів, які мають освітнє та виховне значення.

Програмні вимоги. Формування піаністичних навичок, оволодіння фортепіанною культурою відбувається в результаті комплексного підходу протягом всього періоду навчання. Але на кожному етапі ставляться конкретні завдання, які постійно ускладнюються. На 1 курсі перед викладачами фортепіано на початку навчання стоїть завдання накопичення у студентів професійних навичок. Всебічно вивчаються музичні здібності та стан

піаністичного апарату кожного студента. Виховуються уважне ставлення до тексту, вміння підбирати необхідну аплікатуру, розвиваються піаністичні навички, з'ясовується виражальний зміст музичного твору. Студенти повинні здобути необхідні навички педалізації, засновані на ретельному звуковому контролі, мати уявність про залежність педалізації від стилю і характеру твору, що виконується. Робота над творами великої форми, проникнення в драматургію контрастних образів, розмаїття прийомів звуковидобування – все це вимагає постійного технічного вдосконалення. Необхідно розвивати слуховий контроль та внутрішній і тембровий слух.

Протягом року студент повинен вивчити:

1. Мажорні гами: До, Соль, Ре, Ля в прямому та протилежному русі; в сексту, дециму, терцію у прямому русі.

Мінорні гами: ля, мі, сі, фа-дієз в прямому русі.

Арпеджію короткі й акорди, арпеджію довгі з оберненнями, домінантсептакорди та зменшені септакорди без обернень.

Хроматичні гами у прямому русі.

2. Два етюди на різні види техніки.

3. Два поліфонічних твори або твори з елементами поліфонії.

4. Два твори великої форми.

5. Три різнохарактерні п'єси.

Залікові вимоги

I семестр

Модуль 1

Гами мажорні та мінорні до 4 знаків.

2 етюди.

Модуль 2

Поліфонічний твір.

Сонати Д. Скарлатті, Й. Гайдна.

П'єса.

II семестр

Модуль 3

П'єса кантиленного чи віртуозного характеру.

Модуль 4

Поліфонічний твір

Велика форма

П'єса

НАВЧАЛЬНА ЛАБОРАТОРІЯ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Робота творчої лабораторії полягає у формуванні музично-виконавської культури студентів, яка є процесом самовдосконалення особистісних і професійних якостей майбутніх виконавців, який забезпечується інтенсивною інтерпретаторською діяльністю шляхом творчої самостійності, виконавчих здібностей, накопичення знань, умінь, навичок, ціннісних уявлень про музичне мистецтво.

Основні концепції, які увійшли у роботу лабораторії це з'єднання завдання сприйняття звукового матеріалу і пошуку передачі його слухачу, тому що музичне виконавство об'єднує сприйняття музичної форми, ідейно-образної інтерпретації та реалізації синтезу авторської і виконавської думки. Тому у творчій лабораторії викладачі повинні постійно розкривати творчу індивідуальність студента через:

- Переконливу індивідуальну трактовку музичного твору, найбільш адекватну композиторському задуму (у змістовності виконання, розумінні структури твору).

- Удосконалення піаністичної майстерності (технічна досконалість, тембро-динамічна характеристика, фразування, темпо-ритмічні будування кожної фрази і всього твору взагалі).

Робота викладачів в творчій лабораторії приводить до висновку, що створення оригінальної художньої інтерпретації навряд чи можливо, коли в процесі роботи над музичним твором і в процесі його виконання не виникає високохудожньої естетичної оцінки (емоційний захват, захоплення та задоволення від виконання композиторського тексту).

Засобами педагогічного впливу на студентів можуть бути певні педагогічні засоби, творчі завдання, відповідні методи:

- аналітичні методи (аналіз художнього змісту твору, його виховних

можливостей, суттєвих виконавських труднощів; порівняння інтонацій, фраз. Інтерпретацій тощо);

- методи розвитку музичного слуху (робота над музичним твором без інструмента, читання з листа і транспонування);
- творчо-пошукові (ескізне вивчення твору, розробка власних завдань);
- методи контролю та самооцінки (прослуховування, участь у різних формах публічної виконавської діяльності).

Завдання роботи творчої лабораторії:

- Розвиток виконавських навичок, артистизму та виконавської волі.
- Виховання естетичних смаків. Почуття стилю та ціннісних орієнтацій студентів.
- Формування індивідуального виконавського стилю студентів.
- Стимулювання у студентів творчої ініціативи в процесі освоєння творів і концертного виконавства.
- Формування готовності вирішувати питання добору та інтерпретації дидактично-доцільних зразків національного та зарубіжного музичного мистецтва.
- Розвиток творчих здібностей студентів.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ. ФОРТЕПІАНО»

Курс	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів відповідних ECTS: I курс – 7 Загальна кількість годин I курс – 210 Кількість годин на тиждень: I курс – 4	Шифр та назва галузі знань: 02 «Культура і мистецтво» Шифр та назва спеціальності: 025 «Музичне мистецтво» Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Обов'язкова дисципліна Рік підготовки: 1 Семестри: 1 – 2 Аудиторні заняття: 152 год. Самостійна робота: 14 год. Модульний контроль: 14 год. Семестровий контроль: 30 Вид підсумкового контролю: Залік: I сем. Екзамен II сем.

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ. ФОРТЕПІАНО»

I курс								
№ тем	Назви теоретичних/практичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекційних	Семестровий контроль	Лабораторні	Модульний контроль	Самостійна робота
I СЕМЕСТР								
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1: Основні компоненти базової фортепіанної підготовки								
1.1	Розвиток професійних музичних умінь	19	19			19		
1.2	Розвиток аналітичних умінь	19	19			19		
	МКП	3					3	
	Разом	41	38			38	3	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2: Основні компоненти практичної та технічної підготовки								
2.1	Педагогічно-виконавське спрямування професійного репертуару	19	19			19		
2.2	Формування основ технічної майстерності	19	19			19		
	МКП	3			8		3	
	Разом	49	38		8	38	3	
	Усього за I семестр	90	76		8	76	6	
II СЕМЕСТР								
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3: Формування піаністичних навичок та якості звуку								
3.1	Процес звукоутворення	23	19			19		4
3.2	Формування піаністичних навичок звуковедення	23	19			19		4
	МКП	4					4	
	Разом	50	38			38	4	8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4: Формування виконавських навичок								
4.1	Формування вмінь використовування різноманітних видів артикуляції	22	19			19		3
4.2	Вдосконалення виконавських навичок у процесі вивчення шкільного репертуару	22	19			19		3
	МКП	4			22		4	
	Разом	48/	38		22	38	4	6
	Усього за II семестр	120	76		22	76	8	14
	УСЬОГО за I курс	210	152		30	152	14	14

ІІІ. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ. ФОРТЕПІАНО»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 (І КУРС, І СЕМЕСТР) Основні компоненти базової фортепіанної підготовки

Тема 1.1. Розвиток професійних музичних умінь.

Вміння розібрати та осмислити твір, працюючи над нотним текстом і його відтворенням на фортепіано. Визначення структури та аналізу технічних та артикуляційних труднощів.

Тема 1.2. Розвиток аналітичних умінь.

Ознайомлення з фактурними та образно-звуковими особливостями різних музичних стилів. Ознайомлення з критеріями аналізу та самоаналізу виконуваної музики.

Основна література: 1 – 8.

Додаткова література: 1 – 11.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 (І КУРС, І СЕМЕСТР) Основні компоненти практичної та технічної підготовки

Тема 2.1. Виконавське спрямування музичного репертуару.

З метою накопичення музично-слухового та виконавського досвіду вчити студентів вмінню свідомо сприймати музичний матеріал, аналізувати його стильові та жанрові особливості. Використання педалі з урахуванням характеру та жанру музики. Формування вміння читати ноти з листа, підбирати на слух за наданою гармонічною схемою.

Тема 2.2. Формування основ технічної майстерності.

Оволодіння різними технічними навичками гри на фортепіано. Опанування технічною досконалістю музичних програм шляхом роботи над етюдом, гамами. Аналіз аплікатури та закономірність аплікатурних форм.

Основна література: 1 – 8.

Додаткова література: 1 – 11

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 (I КУРС, II СЕМЕСТР)

Формування піаністичних навичок та якості звуку

Тема 3.1. Процес звукоутворення. Оволодіння вміннями якісного звуковидобування, динамікою.

Тема 3.2. Формування піаністичних навичок звуковедення.

Виховання у студентів уважного ставлення до тексту, вміння підбирати необхідну аплікатуру. Здобуття необхідних навичок педалізації, яка залежить від стилю і характеру твору.

Основна література: 1 – 8.

Додаткова література: 1 – 11.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 (I КУРС, II СЕМЕСТР)

Формування виконавських навичок

Тема 4.1. Формування вмінь використання різноманітних видів артикуляції.

Оволодіння артикуляційними вміннями, фразуванням. Формування володіння різноманітними ритмічними формулами. Визначення специфіки виконання творів різних епох, стилів, жанрів.

Тема 4.2. Вдосконалення виконавських навичок в процесі вивчення кантиленних творів.

У процесі вивчення технічного матеріалу (етюд, гами) здобувати вміння, використовувати арсенал прийомів та різні види техніки.

Основна література: 1 – 8.

Додаткова література: 1 – 11.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ. ФОРТЕПІАНО»

I курс

Аудиторні (практичні) заняття – 152 год. Самостійна робота – 14год. Модульний контроль-14год. Семестровий контроль-30 год.

Модулі	I семестр				II семестр			
	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4	
Назва модуля	Основні компоненти базової фортепіанної підготовки		Основні компоненти практичної та технічної підготовки		Формування піаністичних навичок та якості звуку		Формування виконавських навичок	
К-сть балів за модуль	<i>424 балів</i>		<i>424 бали</i>		<i>434 бали</i>		<i>434 бали</i>	
Заняття №	1 – 19	20 - 38	39 – 47	48 – 66	1 –1 9	20 –38	39 –47	48 – 66
Теми занять та кількість балів	Розвиток професійних музичних умінь	Розвиток аналітичних умінь. Аналітичні методи: аналіз художнього змісту твору, порівняння інтонацій, фраз, інтерпретацій, розуміння структури твору.(творча лабораторія).	Педагогічно-виконавське спрямування професійного репертуару. З'єднання завдання сприйняття звукового матеріалу і пошуку передачі його слухачу (творча лабораторія)	Формування основ технічної майстерності.	Процес звукоутворення. Розкриття творчої індивідуальності студента через переконливу індивідуальну трактовку музичного твору, змістовності виконання .Розвиток постійного слухового контролю (творча	Формування піаністичних навичок звуковедення.	Формування вмінь використання різних домінуючих видів артикуляції.. Удосконалення піаністичної майстерності: технічна досконалість, тембро-динамічна характеристика, артикуляція, фразування, оригінальна художня	Вдосконалення виконавських навичок в процесі вивчення кантиленних творів. Формування уяви про зміст, якість звучання та інтонування мелодії (творча лабораторія).

					лабораторія).		інтерпретація (творча лабораторія)	
Відвідування	9,5 б.	9,5 б.	9,5 б.	9,5 б.	9,5 б.	9,5 б.	9,5 б.	9,5 б.
Робота під час занять	190 б.	190 б.	190 б.	190 б.	190 б.	190 б.	190 б.	190 б.
Самостійна робота			.		5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю	25 б.		25 б.		25 б.		25 б.	
Рейтинговий бал	Усього за I семестр – 848 балів				Всього за II семестр – 868 балів			
Підсумковий контроль	Залік				Екзамен-40 балів			
Коефіцієнт	8,48				14,46			

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

I курс

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
1.	Тема 1.1. Уміння розібрати та осмислити твір, працюючи над нотним текстом і його відтворення на фортепіано. Визначення структури та аналізу технічних та артикуляційних труднощів	4	Нотна література	Прослуховування	5
2.	Тема 1.2. Складники виконавського апарату музиканта-інструменталіста. Оволодіння різними технічними навичками гри на фортепіано, опанування технічною досконалістю музичних програм шляхом роботи над етюдами та гамами. Аналіз апікатури та закономірність апікатурних форм: позиційні послідовності, переноси рук, розташування пальців на білих і чорних клавішах тощо. Координація виконавських рухів музиканта-інструменталіста.	4	Нотна література	Прослуховування	5
3.	Тема 2.1. Ознайомлення з фактурними та образно-емоційними особливостями різних музичних стилів. Ознайомлення з критеріями аналізу і самоаналізу виконуваної музики. Специфіка підбору апікатури. Відповідність апікатури відображенню художньо-інтерпретаційної моделі композитора. Усвідомлений підхід до розв'язання проблеми підбору доцільної апікатури.	3	Нотна література	Прослуховування	5
4.	Тема 2.2. Оволодіння вміннями якісного звуковидобування. Формування навичок володіння кантиленною гнучкістю та природністю інтонації. Основні завдання роботи над мелодією та її інтонаційною виразністю. Знання особливостей звуковидобування у творах різних жанрів, стилів. Динамічна палітра звучання та її зв'язок зі змістом твору. Тембральне забарвлення інструментального звучання.	3	Нотна література	Прослуховування	5
Усього за II семестр		14			20

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення бакалаврів з дисципліни «Спеціальний інструмент. Фортепіано» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

І курс

№ з/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Сума балів
1.	Відвідування практичних занять	І сем. 0,5	76	38
		Псем. 0,5	76	38
2.	Робота на практичному занятті	І сем. 10	76	760
		Псем 10	76	760
3.	Самостійна робота (виконання домашнього завдання)	Псем. 5	4	20
4.	Виконання модульної контрольної роботи (модульне контрольне прослуховування)	Ісем. 25	2	50
		Псем. 25	2	50
Усього за період роботи до заліку (без урахування коефіцієнта)		Ісем.		848
		Псем.		868
Коефіцієнт		Ісем.		8,48
		Псем.		14,46

Залік

Ісем

Екзамен

Псем.

40

Порядок переведення рейтингових показників успішності в європейську шкалу ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

**Розподіл балів за темами змістових модулів,
що присвоюються студентіві упродовж вивчення навчального курсу
«Спеціальний музичний інструмент»**

I курс

I семестр

Змістовий модуль 1 (лабораторні заняття + самостійна робота)			Змістовий модуль 2 (лабораторні заняття + самостійна робота)		
Тема 1.1	Тема 1.2	МКП	Тема 2.1	Тема 2.2	МКП
199,5	199.5	25	199,5	199.5	25

424 балів			424 бали		
Усього за I семестр – 848 балів					
Коефіцієнт – 8.48					
II семестр					
Змістовий модуль 3 (лабораторні заняття + самостійна робота)			Змістовий модуль 4 (лабораторні заняття + самостійна робота)		
Тема 3.1	Тема 3.2	МКП	Тема 4.1	Тема 4.2	МКП
204,5	204,5	25	204,5	204,5	25
434 бали			434 бали		
Усього за II семестр – 868 балів					
Коефіцієнт – 14,46					

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- *словесні*: пояснення, розповідь, бесіда.
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *практичні*: вправи.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості тощо).

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Робоча навчальна програма з дисципліни .
2. Нотна література.
3. Мистецтвознавча література з проблем інструментального виконавства.
4. Методична література з навчання гри на фортепіано.
5. Аудіо- та відеозаписи занять і концертних виступів видатних педагогів та виконавців

XI. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

ЕТЮДИ

1. Беренс Г. Тв. 61, 28 Вибрані фортепіанні етюди. .
2. Беркович І. етюди: №№ 1- 30.
3. Гедіке О. Тв. 32. 40 мелодійних етюдів №2, 3, 7. Тв.36.
4. Гнссіна О. етюди : №№1- 3, 7, 9- 13, 15, 19.
5. Кабалевський Д. етюди тв..24
6. Крамер І. етюди тв..60.
7. Лемуан Г.Вибрані етюди тв..37
8. Лешгорн П. етюди (за вибором)
9. Черні К. Вибрані фортепіанні етюди. Тв.. 299, 740
- 10.Шітте А. Тв. 28 етюди №№ 1- 15. Тв. 125 25 етюдів: №№ 1- 20.

П'ЄСИ

1. Агафонніков В. Музичні ігри. 27 п'єс (за вибором).
2. Александров А. 6 п'єс для фортепіано (за вибором)
3. Аренський А. Романс. Експромт. Елегія тв..42.
4. Барток Б. Мікрокосмос. Зош. 1 (за вибором) .
5. Бер О. Зозуля.
6. Бабаджанян А. Прелюдія.
7. Баланчівадзе А. Ноктюрн фа дієз мінор.
8. Верестовський А. Два вальса ре мінгр, До мажор.
9. Волков В. 30 п'єс для фортепіано (за вибором). 10 п'єс для фортепіано (за вибором).
- 10.Гаврилін М. Польєа. Вальс. Прелюдія. Токата. Три танці.
- 11.Герштейн В. 10 фортепіанних п'єс: №№3, 5, 6, 8.
- 12.Гольденвейзер О. Тв.11.Збірка п'єс для фортепіано: №№ 3, 5, 6.
- 13.Глазунов О. Пастораль. Вальс Ре мажор.
14. Глієр Р. Прелюдія до мінор. Мелодія тв..19.
15. Глінка М. Мазерка.
16. Грабовський Л. В сутінках.

17. Гріг Е. Поетичні картинки №1,3,6. Ліричні п'єси (за вибором).
Навесні тв..43. Весільна подорож тв..19.
18. Дебюсі К. Маленьке негрєня.
19. Дворжак О. Гумореска тв..101.
20. Євлахов О. 10 прелюдій (за вибором). Маленька елегія сі бємоль мінор.
21. Задерайький В. Порцелянові чашки.
22. Жилінський А. Фортепіанні п'єси (за вибором).
23. Колесса М. Скерцино Фа мажор.
24. Кабалєвський Д. Тв. 27. Вибрані п'єси для дітей (за вибором).
25. Колодуб Ж. Прелюдія ля мінор. Український наспів. Токатина.
26. Косенко В. Токатина ре мінор.
27. Куперен Ф. Ароматна вода.
28. Купрєвч В. Елегійна серенада тв..156.
29. Лізогуб О. Мазурка.
30. Лукомський Л. Токата.
31. Лядов О. Маленький вальс тв.40. Прелюдія ре мінор.
32. Мендельсон Ф. Пісні без слів (за вибором).
33. Орик Ж. Романс Сі-бємоль мажор.
34. Орфєєв С. Українська народна пісня.
35. Пархаладзе М. Колискова. Танок.
36. Прокоф'єв С. Гавот фа-дієз мінор. Вальс.
37. Раков М. Казка. Арабеска. Тарантела. Легенда.
38. Рамо Ж. Тамбурін.
39. Ребіков В. Вальс .
40. Рєвуцький Л. Пісня.
41. Рубінштейн А. Богемська полька. Мелодія Сі мажор. Баркарола соль мінор.
42. Сасько Г. Перший пролісок. Метелики над квітами.
43. Сільєстров В. Прелюдія Ля мажор.
44. Скорульський Прялка тв. 30.
45. Сокальський П. Вальс-каприз.
46. Спендіаров Колискова.
47. Степананко М. Веселка. Прелюдії (за вибором).
48. Степовий А. Елегія. Тв. 5. Прелюдія тв. 12. Маленька поема.
49. Фільд Л. Ноктюрн Сі бємоль мажор, ре мінор.
50. Франк С. Повільний танець фа мінор.
51. Чайковський П. Пори року (за вибором). Пісня без слів ля мінор.

ПОЛІФОНІЧНІ ТВОРИ

1. Бах Й.С. Французькі сюїти до мінор, сі мінор, Мі мажор..Трьохголосні інтенції: Ре мажор, ре мінор, Фа мажор, фа мінор, соль мінор. ДТК I, II том Прелюдії та фуги за вибором.
2. Беркович І. Канон.
3. Барток Хроматична інвенція.
4. Борисевич А. Інвенція та фугета.
5. Гендель Г. Арія ре мінор, Менует мі мінор. Чакона Ля мажор. Алеманда ля мінор.
6. Глінка М. Дві поліфонічні п'єси: Мі-бемоль мажор, ре мінор. Фуга ля мінор.
7. Гозенпуд В. Інвенція соль мінор.
8. Грабовський О. Інвенції.
9. Гуммель І. П'єси: Фа мажор, До мажор, ре мінор.
10. Ейслер Г. Чакона До мажор тв. 32
11. Кабалевський Д. прелюдії та фуги (за вибором). Маленькі органі прелюдії та фуги.
12. Костін Фуга До мажор.
13. Кравченко 12 фуг.
14. Лисенко М. Ой, під горою, під перевозом. За річкою-бережком.
15. Лядов А.Канон до мінорів.4. Канон Соль мажор тв..34.
16. Майкапар С. Прелюдія та фугета мі мінор.
17. Маллер Г. 2 інвенції мі мінор.
18. Мартіні Арія до мінор.
19. Моцарт В. Менует, Буре.
20. Павлюченко С. Фугета.
21. Пахульський Г. Фуга Ре мажор.
22. Слонов А. Прелюдія та фуга ля мінор.
23. Скорульський М. Фуга ля мінор.
24. Скрябін О. Канон Фа мажор.
25. Франк С. Канон Мі мажор
26. Фрід Г. Інвенції.
27. Фрескобальді Д. Куранта і чакона ре мінор.
28. Хачатурян А. Фуга соль мінор.
29. Чюрльоніс М. Фугета сі мінор.
30. Щедрін Р. Інвенція фа мінор.
31. Щуровський Ю. Інвенція Ля мажор.
32. Юцевич Е. Інвенція Фа мажор, фуга мі мінор.

ТВОРИ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

1. Альперін Л. Варіації на українську тему.
2. Бах Ф. Соната до мінор. Престо фа мінор, ля мінор.
3. Бетховен Л. Сонатина Соль мажор. Соната фа мінор, до мінор, Фа мажор, Соль мажор. 9 варіацій Ля мажор.
4. Вебер Анданте з варіаціями тв..3.
5. Гедіке О. Тв.36. Сонатина До мажор.
6. Гайдн Й. Концерт Ре мажор. Сонати: мі мінор, Сі мажор, до мінор, Ре мажор, Сі мажор, Ля мажор.
7. Гендель Г. Соната-фантазія До мажор. Варіації Мі мажор, Соль мажор.
8. Глазунов О. Сонатина ля мінор.
9. Дюссек Я. Сонатина мі бемоль мажор ТВ. 20.
10. Зірінг В. Варіації ТВ.40.
11. Кабалевський Д. Тв.51. №1 Варіації. Сонатина соль мінор.
12. Компанієць З. Сонатина ре мінор, Соль мажор.
13. Клементі М. Соната Ре мажор, Сонатина до мінор, Ре мажор. Соната Мі бемоль мажор.
14. Кулау Ф. Сонатина ФА мажор.
15. Моцарт В. Алєгро Сі-бемоль мажор. Легка сонатина До Мажор.6 варіацій Фа мажор. Сонати: До, Соль, Фа мажор.
16. Парадізі П. Соната фа мінор.
17. Пешетті Д. Сонатина До мажор.
18. Раков М. Варіації. Лірична соната ля мінор.
19. Салютринська Т. Сонатина.
20. Сібеліус Я. Сонатина Мі мажор.
21. Сільванський М. Соната Ре мажор.
22. Скарлатті Д. 60 сонат за вибором.
23. Сорокін К. Сонатина-казка тв..60.
24. Хачатурян Сонатина До мажор.
25. Чайковський Б. Маленька соната До мажор.
26. Чимарозо Д. Соната ля мінор
27. Штейбельт Д. Сонатина До мажор.
28. Шуман Р. Соната для юнацтва Соль мажор.
29. Щуровський Ю. Пасторальні варіації соль мінгр, Ре мажор.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Алексєєв А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. – М.: Музыка, 1978. - 287 с. (2 екзем. в бібліотеці Інституту мистецтв)
2. Голубовская Н. И. Искусство педализации.- Л.: Сов. композитор,

1985. 96 с. Посилання на електронний варіант: <http://elib.kubg.edu.ua/4872/>.
3. Кабалецький Д. Б. Про трьох китів та про інші цікаві речі. – К.: Муз. Україна, 1973. – 190 с. (8 екзем. в бібліотеці Інституту мистецтв)
  4. Либерман Е.Я. Работа над фортепианной техникой.- М.Искусство,1985.-144с.. Посилання на електронний варіант: <http://Kubg.edu.ua/4871/>.
  5. Гаркуша Л., Економова О. Формування професійних умінь майбутніх учителів музики на заняттях з основного музичного інструмента (фортепіано): навч.-метод. посіб. для студ. ВНЗ-К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 99с. (40 екз. в бібліотеці Інституту мистецтв).
  6. Гаркуша Л., Економова О. Формування інструментально-виконавського досвіду майбутнього вчителя музичного мистецтва: навч.-метод. посіб. для студент. ВНЗ – К.: Київський ун-т ім. Б. Грінченка. 2014. – 83 с. (30екз. в бібліотеці Інституту мистецтв).
  7. Гаркуша Л., Економова О. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності. Навч.-метод. посіб. для студент. ВНЗ – К. : Київський ун-т ім.Б.Грінченка. – 2016. – 161 с. (15 екз. в бібліотеці Інституту мистецтв).
  8. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога / М.: Музыка, 1987 – 238 с. (2 екз. в бібліотеці інституту мистецтв).

Додаткова література

1. Курковский Г. В. Питання фортепіанного виконавства. Збірник статей. – К.: Муз. Україна, 1983. - 139 с.
2. Малиновская А. В. Класс основного музыкального инструмента. Искусство фортепианного интонирования. Учебное пособие для вузов. – М.: Искусство, 2005. – 379 с.
3. Маргулис В. И. Об интерпретации произведений Бетховена. – М.: Музыка, 1991. – 75 с.
4. Милич Б. Е. Воспитание ученика-пианиста в 5-7 классах ДМШ. – К.: Муз. Україна, 1982. – 86 с.
5. Милич Б. О. Про формування і вдосконалення викладацької майстерності педагогів-піаністів. – К.: Муз. Україна, 1971. – 62 с.
6. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога – М.: Музыка, 1982. – 297с.
7. Падалка Г. М. Учитель, музыка, діти. – К.: КГПИ, 1982. – 144 с.
8. Тимакин Е. М. Воспитание пианиста. Методическое пособие. – М.: Музыка, 1989. – 144 с.
9. Цыпин Г. М. Обучение игре на фортепиано. – М.: Сов. композитор, 1994. – 176 с.
10. Савшинский С. И. Пианист и его работа / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 18

11. Савшинский С. И. Работа пианиста над техникой / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 106 с.